

Székesfehérvár és Vidéke

Az újság a 130 éves múltú, azonos címmel megjelent napilap utódjaként a 2013-as Szent István Emlékév eseményeihez kapcsolódva jelenik meg.

Társadalmi, közművelődési és szépirodalmi
KÖZLÖNY

Megjelenés:
minden páros héten, csütörtökön
Székesfehérváron
Ingyenesen terjesztve

A TARTALOMBÓL: Helyben történt - 2. oldal • Múltidéző - 4. oldal • Szépirodalom - 6. oldal • Civil hírek - 7. oldal

1875... 1938... 2013

„Vannak az álmok...

És van a valóság. Aminek létezése csak álmainknak köszönhető. Az álmok kora soha nem múlhat el. Hiszen minden egy álommal kezdődik. Földünket készen kaptuk, az nem a mi álmunk. De minden, amit valóra váltunk benne, az bennünk, belül születik meg először. Vagyis, álom. A valóra váltás pedig éppen ezt jelenti: valósággá váltunk valamit. Ez a valami a mi álmunk. Elképzelésünk, vágyunk. Ami nélkül nincs valóság. Az álmok életünk minden területén a valóságot hordozzák magukban. Akár egy repülő megépítéséről, akár egy vers megírásáról, akár két ember szeretetéről van szó...”

... vagy éppen egy lap indításáról. Hogy ez mennyire volt álma annak az embernek, aki 1875. május 26-án átvette a Székesfehérvár és Vidéke című lapot, nem tudom. Az viszont tény, hogy eredetileg gyógyszerész volt, mint családjának oly sok tagja később, ám ő a kémcsövek helyett a pennát választotta. Újságíró lett, Székesfehérvárra költözött, több újságnak is dolgozott, míg egy napon laptulajdonos lett. Szerkesztett és írt, majd rájött, hogy mindezt gazdaságosabban teheti meg, ha a laphoz nyomdát is társít. Így aztán 130 éve, 1882. április 29-én testvérével megalapította a Székesfehérvár és Vidéke Nyomdát, hogy az általa már 1875 óta szerkesztett lapot minél olcsóbban és nyereségesebben adhassa ki. Csitári Kálmán azonban nem sokáig örülhetett a fejlődésnek,

ugyanis néhány hónappal később, 1882 nyarán elhunyt. Így vált 130 évvel ezelőtt lap- és nyomdatulajdonossá öccse, Csitári Emil.

rendkívüli eseményt volt hivatott előkészíteni, mégpedig az 1938-as Szentévet, ami gazdag eseménysorozattal emlékezett Szent István ha-

1938-as évre, Szent Istvánra, és az ő ünnepét törvénybe iktató székesfehérvári országgyűlésre emlékező 2013-as Szent István Emlékév küszöbén láthat ismét napvilágot a Székesfehérvár és Vidéke, amely a várost, annak múltját, jelenét és jövőjét, lakóit és vendégeit helyezi középpontba. Értük, nekik, róluk szól.

És persze egy újság nem támad fel magától... A fenti történet különlegessége, hogy bár dédnagyapámról és bátyjáról szól, én ezt már csak akkor ismertem meg, amikor magam is erre a pályára léptem. Amikor már javában újságíróként dolgoztam. Azt hiszem, sokan hasonlóképp meglepődnének, amikor egy napon megtudnák, hogy elődeik nyomdokaiba léptek anélkül, hogy ebben bármiféle tudatosság lett volna. Az pedig csak még tovább erősítette a csodálkozást, hogy kiderült, volt egy lap is a családban. Mégpedig egy jó hírű lap. Kinek ne fordulna meg ilyenkor a fejében, hogy milyen szép is lenne folytatni a családi hagyományokat, feltámasztani egy egykoron sikeres újságot? Nos, több mint tízéves álom valósult meg abban a pillanatban, amikor a nyomdagépen megjelent az első példány, az első XXI. századi Székesfehérvár és Vidéke, amely nem csak megjelenésében őrzi a hagyományokat, de igyekszik méltó lenni elődjéhez tartalmának színvonalában is. A 137 éve kezdődött történet „némi” szünet után most folytatódik. Köszöntjük az Olvasóit!

Csitári-Hock Tamás

Annak a Csitári G. Emilnek az édesapja, aki polgármesterként a harmincas években jelentősen meghatározta a város arculatát, fontos fejlesztéseket vitt véghez, nem csak látványban, de az ipar területén is. Mindez pedig egy

lálának 900. évfordulójára, és amely a városra irányította a figyelmet. Az akkori munka eredményét ma is láthatjuk, élvezhetjük.

Szerencsés egybeesés, mondhatnám véletlen, ha hinnék a véletlenekben, hogy éppen az

Országgyűlés Székesfehérváron?

Két év elrohan. Pedig, amikor 2010 decemberében Cser-Palkovics András polgármester a Városházán meghirdette a 2013-as Szent István Emlékévet, még nagyon távolinak tűnt a dátum. Most pedig már csak napokra van tőlünk. Hogy kinek mit jelentett eddig, és mit fog egy év múlva, mindenki tudja, tudni fogja. Azt azonban reméljük, hogy Székesfehérvár számára ismét figyelmet, tiszteletet, megbecsülést fog jelenteni. Így véli ezt Cser-Palkovics András, Székesfehérvár polgármestere is, akit persze arról is faggattam, vajon melyik esemény állt volna legközelebb szívéhez 1938-ban.

– Amikor polgármesterré választották, már akkor is ott szerepelt az elképzelései között, hogy 2013-at emlékévvé kellene nyilvánítani, vagy valamiképp megemlékezni az 1938-as országgyűlés 75. és Szent István halálának 975. évfordulójáról?

– Arról volt már elképzelésem, hogy valamit kezdeni kell ezzel a kettős évfordulóval, ám ak-

kor még nem volt tudatos, hogy esetleg emlékévkereiben kellene róla megemlékezni. De hamar, már hivatalba lépésem első heteiben kialakult, hogy legyen emlékévké, hasonlóan, mint 1938-ban. Még 2010 végén megszülettek az ehhez szükséges döntések, és volt idő, bár nem annyi, mint elődeinknek 1938-ra, de mégis volt elég idő a nyugodt felkészüléshez.

– Bizony, 2010 végén még gondolhattuk, hogy 2013 nagyon messze van, most viszont már csak hetek, napok választanak el tőle. Mennyire elégedett a felkészüléssel?

– Ezúton is köszönöm ez emlékbizottságnak és elnökének, Csurgai Horváth Józsefnek a munkáját. Én azt gondolom, hogy a szellemi, érzelmi előkészítése megtörtént, részben igaz ez a költségvetési részére is, de összességében nem a technikai kérdésekkel vagyok elégedett, hanem inkább abban látom a fejlődést, hogy miként tudatosodik az emberekben, kisebb-nagyobb közösségekben, hogy lesz egy emlékévké. Nehezen indult, hiszen sokan azt gondolták, folytatás az 5. oldalon

Bemutatni Szent Istvánt

Szent Istvánra emlékezett az ország és Székesfehérvár 1938-ban, és rá emlékezünk 2013-ban is. A két dátum közötti évtizedek – bár mindössze 75 évről van szó – jelentősen megváltoztatták a világot, az embert. Spányi Antal székesfehérvári megyés püspökkel többek között arról is beszélünk az emlékévképcsásán, hogy vajon mit jelenthet a következő esztendő a mai fehérváriaknak.

– Az 1938-as év kapcsán sokszor előtérbe kerülnek a nagy fejlesztések, amik azonban valójában egy rangos eseményre öltöztették díszbe a várost. Az 1938-as Szentévet nyilván erőteljes lelki feltöltődés volt Székesfehérvár számára. Azóta nagyot változott a világ. Vajon a mai kor emberének mit jelenthet egy ilyen év?

– Ahogy figyeljük a társadalmat, és látjuk a mozgásokat vagy éppen mozdulatlanságokat, az embernek kétségei vannak, hogy elegendő munka nélkül meg lehet-e mozdítani ezt a társadalmat. Annak az útját kell megkeresni, hogy miként tudjuk a mai embert megszólítani, megértetni vele, hogy azok a nehézségek,

küzdelmek, amelyek jelen vannak az életben, és azok az örömök, amiket megél nap, mint nap, valamiféle gyökerekkel rendelkeznek, amelyet megélték régen is. Ha a régiiek tapasztalatával, bölcsességével, a régiiek tudását is magáévá téve próbálja újra élni ezeket az eseményeket, az ő élete lehet gazdagabb, teljesebb.

– De hogyan lehet erre irányítani az emberek figyelmét? Kinek a feladata?

– Azt hiszem, hogy az emberek figyelmét nem könnyű mozgósítani. Nem elég egy eseményt meghirdetni, az embereket tanítani kell, együtt kell velük gondolkodni, kísérni őket az életük útján. Tehát a mostani évforduló kapcsán először is meg kell tanítani az embereket újra, hogy miről is van szó. Hiszen évtizedek teltek el, amikor a mai társadalom meghatározó részének tudatát alakították, formálták, és Szent Istvánt ki akarták szorítani az életből. Legfeljebb régi történelmi adat volt, muzeális alak, de semmiképpen nem élő, eleven személy, akitől tanulhatunk. Tehát azokat az értelmi és érzelmi ajándékokat, élményeket nem tudta megtapasztalni, amelyeket Szent Istvánon keresztül akár egy ezredév folytatás az 5. oldalon

Ünnepi készülődés a Hetedhét Játékmúzeumban

Karácsonyra hangolódva díszbe öltözött a gyermekek és felnőttek mesebirodalma, a Hetedhét Játékmúzeum. Ebből az alkalomból nem csak a múzeumi bolt kínálatát bővítették fadíszekekkel, üdvözlőkártyákkal, ünnepi játékokkal, hanem az enteriőrökbe is beköltözött a karácsony szelleme. Rögtön a bejáratnál a vendégek megtekinthetik az időszakos mikulásvitrint, és néhány életképben is feltűnnek a karácsonyfák, amelyek mind Moskovszky Éva hagyatékának részei. Lídia szobájában pedig életnagyságú karácsonyfában gyönyörködhetnek a vendégek, akiket a látvány mellett természetesen izgalmas programok is várják a Hiemer-házban.

vendég játszótársak gondoskodnak a jó hangulatról. Az első program december 2-án, vasárnap volt. Délelőtt naptárházikót készíthettek a gyerekek, délután pedig a TEREMBURA Kulturális és Múzeumkommunikációs Egyesület tagjai voltak a játszótársak, akik szintén izgalmas karácsonyi meglepetésekről gondoskodtak.

December 16-án délután a Zsongó Bárka egyesülettel lehet mesélni és karácsonyfadíszeket készíteni. Advent utolsó vasárnapján ajándék kísérelőkártyákat alkothatnak a gyerekek, délután pedig a Levendula játszótér babakonyhájában sürgölődhetnek a legkisebbek, a nagyobbak pedig karácsonyfadíszeket varrhatnak, vagy marcipános szaloncukrot készíthetnek.

„Advent hétvégén Adventi Meseházzal várjuk az érdeklődőket.” – tájékoztatta lapunkat Erdélyi Katalin, a Hetedhét Játékmúzeum közönségkapcsolati munkatársa.

December 23-ig, advent utolsó vasárnapjág délelőttönként Bernáth Éva múzeumpedagógus segítségével karácsonyi meglepetések készítésére van lehetőség, délutánonként pedig

Az Adventi Meseház alkalmával a szokásos nyitva tartás helyett 10 és 18 óra között várja látogatóit a Hetedhét Játékmúzeum. Ezekon a napokon egységes, 500 forintos belépővel kereshető fel a múzeum, akik pedig egyébként is ingyenesen látogathatják az intézményt, tőlük ezeken a napokon sem kérnek belépődíjat.

Megnyílt az okosbolt

ASzent Imre Általános Iskolában mutatták be az internetes portált, ami a gyermekek és szülei számára segít eligazodni a fogyasztóvédelem világában, és a tudatos fogyasztásra nevel. A második osztályos gyermekeknek szakemberek mutatták meg a honlapot és az ott található szórakoztató játékokat, valamint egy foglalkozás keretében a tudatos vásárlást gyakorolták.

A gyermekek tudatos fogyasztóvá alakításában szeretne szerepet vállalni a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság a mai kornak megfelelő csatorna, az internet segítségével. A www.nfhokoskosar.hu weboldal elsősorban óvodás és alsó tagozatos gyermekek számára készült. Szakemberek szerint fogyasztóvédelmi szempontból kiemelkedően fontos ez a célcsoport, mert a gyermekek ezekben az években a legfogékonyabbak az új ismeretekre, ezért meghatározó, hogy milyen pozitív mintákkal találkoznak ebben az időszakban. Ugyanakkor rajtuk keresztül a szülőket is szeretnék elérni, hogy a gyermekekkel együtt ők is többet tudjanak meg a tudatos vásárlásról.

Mindezt, a korosztály tanulási képességeit fi-

gyelembe véve, játékos módon oldották meg, úgy, hogy egyaránt a program szerves részét képezze az egészségre és a környezettudatos viselkedésre való nevelés.

Csákiné Gyuris Krisztina, a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság főigazgató-helyettese elmondta, hogy hiánypótló és egyedülálló az a program, amit a kisebb gyermekek számára most kifejlesztettek. A Fejér Megyei Kormányhivatal Fogyasztóvédelmi Felügyelősége eddig is kiemelt feladatként kezelte a fiatakorúak, a gyermekek tudatos fogyasztóvá nevelését, ennek érdekében többféle módon igyekezett terjeszteni a fogyasztóvédelmi ismereteket. Az okoskosár most egy újabb lehetőséget kínál – mondta Schneider Istvánné, a felügyelőség vezetője, aki azt is hozzátette, hogy a felügyelőség munkatársai a Szent Imre Általános Iskolában folytatják a programot.

Csák Lajos igazgató szívesen adott helyet a honlap bemutatásához. Mint mondta, a Szent Imre Általános Iskolában korábban is foglalkoztak már a fogyasztóvédelem területével, ám eddig inkább csak osztályfőnöki órákon, ezért most örömmel fogadták az új programot, amiben az intézmény részt vehet.

Advent az udvarban

Ismét megnyitotta kapuját a székesfehérvári Püspökség, hogy az adventi időszakban, hétvégeken csendes, békés, imádságos légkörben készülhessenek a város lakói a karácsonyra. A látogatókat kézműves- és jótékonyági vásár is várja, valamint különféle programok, mesemondás, gyermekműsorok teszik meghittebbé az udvar légkörét, az ünnepi készülődést.

A látogatók december 1-jén délelőtt tíz órától vehették birtokba a Püspökség adventi udvarát, ami a korábbi évekhez képest több újdonságot is tartalmaz, többek között egy új Betlehem, valamint a Három királyok útja is várja a látogatókat. Szombatonként délután négy órára gyertyagyújtásra hívják ide a fehérváriakat. Az első alkalom-

mal Spányi Antal megyés püspök az elcsendesedésre hívta fel a figyelmet. Mint mondta, sokan úgy érzik, hogy ha nem tartják a tempót a rohanó világ híreivel, eseményeivel, akkor kimaradnak valamiből, veszítenek valamit, holott inkább ennek az ellenkezője igaz: hiszen ha elcsendesednének, önmagukra találhatnak. A megyés püspök arra is kitért, hogy nem csak a környezetünket kell ilyenkor feldíszíteni, hanem szívünket is, és a drága ajándékok mellett ne feledkezzünk meg arról az ajándékról, a szeretetről sem, amit ingyen adhatunk másoknak.

Az adventi udvarban idén is megajándékozzák a látogatókat: a gyermekek Jézus születéséről szóló matricás albumot kapnak, míg a családok hazavihetik az Adventi Imafüzetet.

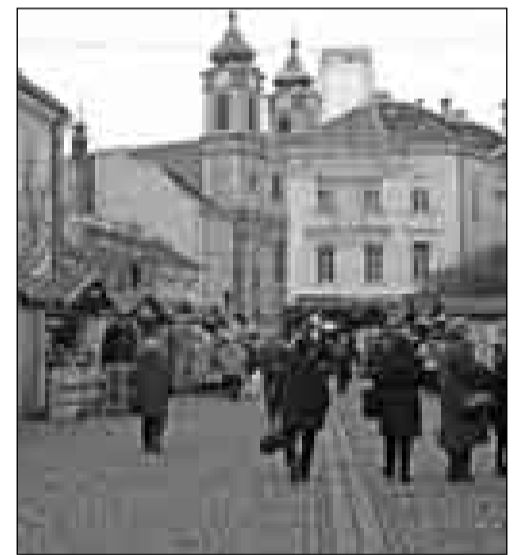
Szombaton és vasárnap 10 és 19 óra között, advent utolsó hetében pedig hétköznapokon 12 és 18 óra között is várják a látogatókat a Püspökség adventi udvarában.

Az ünnepek alatt is tudatosan fogyasszunk!

Napjainkban fontos a tudatos fogyasztóvá válás és az ehhez kapcsolódó nevelés – hangsúlyozta lapunknak Németh László fogyasztóvédelmi szakértő. Az ünnepek közeledtével még fontosabb, hogy odafigyeljünk arra, milyen minőségű árut emelünk le a polcról, és nem árt tisztában lenni jogainkkal sem.

A legfontosabb – emelte ki Németh László –, hogy a blokkot minden esetben őrizzük meg. A fogyasztóvédelmi törvény értelmében csak hibás árut lehet visszavinni az üzletbe. Árucseréről szó sem lehet, úgyhogy jól meg kell fontolnunk, mit vásárolunk. Jogorvoslatra pedig csak blokkal együtt van lehetőségünk. Az, hogy ha – tegyük fel ruhák estében – nem megfelelő színű vagy méretű terméket választottunk, a kereskedő jóindulatán múlik, hogy később ki lehet-e cserélni. Érdemes vásárlás előtt érdeklődni az üzletben a lehetőségeinkről. Általános gyakorlat, hogy az ünnepek után néhány napig ezeket a termékeket kicserélik, függetlenül attól, hogy nem kötelező.

A fogyasztóvédelmi szakember felhívta figyelmünket arra, hogy műszaki cikkeket érdemesebb nagy áruházakban vásárolni, mert „befelüthetünk” akár életveszélyes termékekbe is. Gondoljunk csak a tüzeseteket okozó karácsonyfaégőkre. Talán az élelmiszerek esetében a legfontosabb szem előtt tartanunk a minőséget; minden esetben nézzük meg a származási időt és a származási helyet! A csere a tartós fogyasztási cikkeknek minősülő háztartási termékekre vonatkozik. A fogyasztóvédel-

mi törvény kimondja, hogy 72 órán belül nem javíthatni kell a terméket, hanem cserélni.

A jogérvényesítés színtere minden esetben a vásárlás helyszíne. Ugyanis ott, ahol megveszünk a terméket, és kiegyenlítettük a vételárat, fogyasztói szerződés jött létre. A 10 kilónál könnyebb termékeket vissza kell vinni a vásárlás helyszínére, ezen felül az üzletnek kell gondoskodnia az elszállításról és az árucseréről. Németh László hozzátette, hogy nem lehet általánosítani, milyen termékekkel fordul elő leggyakrabban probléma. Jellemzően az áruházak és a magánkereskedések tisztában vannak a vonatkozó jogszabályokkal. A szakember külön felhívta figyelmünket arra, hogy az üzleten kívüli és az internetes kereskedelem esetében 8 napon belül elállási lehetőség van, ha az ügyfél meggondolja magát.

„Szent István városa önmagára eszmélt”

Szebben nem is lehetne kifejezni az 1938-as ünnepi év jelentőségét Székesfehérvár életében, mint ahogyan a címül választott idézetben Pally József tette a Fehér Vár című antológia hasábjain. 1938, Szent István király halálának 900. évfordulója méltán került mind a magyar közélet és állami reprezentáció, mind a magyar nemzet gondolkodásának középpontjába. A Szent István Emlékévkönyv különös hangsúlyt adott a katolikus egyház a XXXIV. Eucharisztikus Kongresszus budapesti megrendezésével.

Ebben a korszakban Székesfehérvár jelentős fejlesztések eredményeként a műemléki, művészeti s tudományos élet megújítása mentén tudatosan építkezett. A dicső történelmi múltira alapozott megújított és feldíszített Belváros és a modern nagyváros egyszerre bontakozott ki, és került első nagy királyunk városaként az országos ünnepek középpontjába.

A jelentős átalakulásról, Fehérvár történelmi szerepéről és az év eseményeiről igen kedvező képet nyert a külföldi sajtó is: számos jelentős lap tudósított innen. A modern Székesfehérvár a művelt Európa figyelmének középpontjába került.

Hosszú felkészülés előzte meg az ünnepet. Bátran elmondhatjuk, hogy az előkészítés az 1931-es Szent Imre Évtől tudatosan folyt. A fejlesztés kettős alapelve, a dicső történelmi múltira alapozott modern nagyváros kialakítása Csitáry Emil polgármesteri programjában 1931-ben kapcsolódott egybe. Hóman Bálintnak (1885-1951) – aki 1932 óta Székesfehérvár országgyűlési képviselője, akkor vallás- és közoktatásügyi miniszter, 1934-től a város díszpolgára volt – a Szent István jubileumi év országos ünnepeihez sikerült kapcsolni a helyi kezdeményezéseket. A Hóman által vezetett Szent István Emlékbizottságban foglalt helyet 1934-től Széchényi Viktor (1871-1944) főispán, 1938-tól dr. Csitáry Emil (1892-1970) polgármester is részt vett a munkában.

A folyamat, ahogyan a modern nagyváros maga is, sok összetevőből épült. Látványos elemek: pompás, lélekre ható ünnepek, a Belváros műemléki szempontú megújítása, a közparkok modernizálása, a díszkivilágítás és az utcák rendszeres tisztítása mellett jutott figyelem még a cégfeliratok egységesítésére is.

Látványosság számba ment a hozzáértő városfejlesztők szemében a nagyipar megtelepítése (repülőgép, alumínium, motor, hadianyag), az új lakókörnyezetek, kislakásos telepek, illetve a bérházak építése, az új útfejlesztési koncepció kidolgozása is: látták benne a népességmegtartó erő fokozását.

Az épületek felújítása, de különösen az új szobrok elhelyezése a tervekbe bevont közvéleményt élénken foglalkoztatta: tele van a korszak sajtója ilyen természetű vitákkal, új és új elképzelésekkel.

Ennek az újjáalakítási folyamatnak számtalan eleme ma is látható. Ekkor rendezték a Városház teret, s ennek szempontjából a Romkert feltárása és kialakítása, valamint a Városháza tömbjének átalakítása mondható a legjelentősebbnek. A rossz vagy elrontott homlokzatú házakat átalakították, s az akkor már igen elhanyagolt állapotban lévő Ferences templomot, a püspöki székesegyházat és a Szent Anna kápolnát restaurálták. Új tereket és parkokat alakítottak ki.

A polgármester és kiváló szakemberei az átalakított és modernizált belvárosban mintaszerűen kiválasztott és elhelyezett szobrokat állítottak fel. Az új szobrokat és környezetüket a színes díszkivilágítás még inkább kiemelte, hangsúlyozta. Az ünnepi országgyűlés után adták át a Romkertet és a nemzet ajándéka-ként Sidló Ferenc Szent István-szobrát.

Az ünnepi évet a frissen átalakított, újjáépített Városháza átadásával 1938. január 17-én díszközgyűléssel nyitották meg. Az ünnepekkel teli év legjelentősebb eseményei 75 év távlatából kétségtelenül azok voltak, amelyek országos érdeklődést vonzottak. A vitézavatás

(1938. május 22.), a Szent Jobb látogatása és Prohászka Ottokár püspök újrateremtése (1938. június 1.), illetve a legjelentősebb, a kihelyezett ünnepi országgyűlés (1938. augusztus 18.) alkalmával a város lakosságához képest hatalmas tömegek látogattak Székesfehérvárra.

Márai Sándor írt tudósítást a fehérvári országgyűlési hangulatról a Pesti Hírlapban Alba Regia ünnepel címmel: „A város lámpalázás, zsúfolt és izgatott. Az utcákon díszruhás rendőrkordon, a Szent István szobrot még nemzeti színű leplek takarják ...Székesfehérvár olyan e napon, mintha újjáépítették volna.”

Az ünnepi országgyűlésen résztvevők természetesen nem annyira a nagy létszámmal, hanem inkább előkelőségükkel, fontosságukkal váltották ki az érdeklődést. Ennyiben tehát a három nagy 1938. évi fehérvári országos ünnepség különbözik. A vitézavatás vonzotta a legszélesebb – földrajzilag is legkiterjedtebb – résztvevői kört, hiszen ide érkeztek az ország minden részéről az ez évben avatandók és családjaik. A Szent Jobb a lelkeség ünnepe volt, ám miután az Aranyvonat menetrendjében minden országrész szerepelt, igen sok embert vonzott, de csupán a tágabb környék népe vonult fel. Az országgyűlés a hivatalos Magyarország ünnepe: „egy nagyvilági ünnepség színes pompáját varázsolva a fehérvári városháza udvarára, mely átalakul most egy óra hosszat közjogi színhellyé” – írta Márai.

A Székesfehérvárra kihelyezett ünnepi országgyűlés Felsőházának és Képviselőházának együttes ülése 1938. augusztus 18-án, csütörtökön délután 5 óra 3 perctől 6 óra 20 percig tartott báró Radványosy Albert és Kornis Gyula elnöklete alatt. Ezt a bő órát hosszú törvényelőkészítő munka előzte meg. Eredménye, az 1938. évi XXIV. törvény, melynek életbelépését Kornis Gyula elnök jelentette be.

A 48. székesfehérvári országgyűlés által meghozott törvény, a Lex Albensis megismétli Szent László király dekrétumai első könyvének és a II. Endre által kiadott Aranybulla első cikkelyét, melyekben elrendelik Szent István király emlékének évenkénti ünneplését szentté avatásának emléknapján, augusztus 20-án.

Az 1938. év Székesfehérvár történetének kiemelkedő esztendeje volt, most már talán azt is megkockáztathatom, hogy a XX. században a legjelentősebb. Államilag is támogatott tudatos fejlesztés eredménye és csúcspontja ennek az évnek számos újdonsága. Az a tény, hogy ekkor Szent István városa az országos, s egy kissé az európai figyelemnek is középpontjába került, polgárainak máig is jóleső érzés, öntu-

datuk egyik forrása. Mái is idézgetik Hóman Bálint megfogalmazását, melyet a Fehérvári joggal kapcsolatosan 1934-ben díszpolgárrá történő kinevezése kapcsán mondott: „Nekünk magyaroknak Székesfehérvár a városok városa.”

Az egykorú szemlélők közül is sokan csak a korszak legvégén figyeltek föl azonban arra, hogy mindennek a korabeli médiában, a hazai és nemzetközi sajtóban, a rádióban és a filmhíradókban való megjelenítése olyan társadalmi elfogadottságot adott a sikeres programnak, amely a fehérváriakat ma is büszkeséggel tölti el. Kiváló helyi vezetők, jó kormányzati támogatottság jellemzi a korszakot, s nem csoda, ha mindez kiváló szellemi energiákat képes mozgósítani a városfejlesztés mellett.

A polgármestert mindezt széles megbecsülés illette, ő azonban a polgárok takarékoságát és áldozatvállalását dicsérte. Nekik mondott köszönetet 1938 elején azért a hat és fél millió pengőért, melyet a város közönsége 1932 óta az ünnepi készülődésre kölcsön felvétele nélkül fordított.

Igazi korszakhatárként várta a város minden polgára az 1938. évet. Ezt az öntudatos várakozást szolgáltatta meg a Székesfehérvári Naptár cikkírója: „Tudja e városnak minden fia, hogy Szent István lelke köztünk él, s hogy e lelket híven szolgálja. A kötelességteljesítés büszke öntudatával fogadja ezért a nemzet ajándékát: Szent István szobrát, a nemzet követéit, az ide zarándokló testvéreit és idegen érdeklődőket.”

A nagy építési korszak és az ünnepi év tanulságait a Fehér Vár hasábjain Say Géza a jövő feladataival vetette össze: „A Szent István emlékévkönyv volt a kezdet, mely után megállunk nem szabad. Nehéz a feladat, mert valaha királyok díszítették a várost, viszont könnyebbé az teszi, hogy nemcsak jogai voltak e városnak királyiak, de emlékei is azok”

A polgárok büszkeségének igazi forrását a város jövője érdekében végzett munka jelentette. Ezt Csitáry polgármester már 1936-ban a Törvényhatósági Bizottság beszámolójában az ünnepi év előkészületeit ecsetelve megfogalmazta: a sok munka „1938-ra nemcsak méltó keretet fog biztosítani az ünnepek számára, hanem erős alapokat is rak le a jövő Székesfehérvára számára.”

2013-ban ezek az erős alapok még mindig alkalmat adhatnak Szent István király érdemének méltó megünneplésére.

Demeter Zsófia

A Szent István Király Múzeum igazgatója

Volt egy év...

Gyerekkoromban gyakran lapozgattam Gotthon egy könyvet, amely nagyapám nyomdájából került ki 1939-ben, és amiben furcsa, régi képek voltak, mégpedig fehérvári képek. Katonák, díszmagyarba öltözött férfiak, úriasszonyok és maga a kormányzó, Horthy Miklós. No, meg természetesen Csitáry G. Emil polgármester, akinek vezetése alatt a harmincas években hatalmas fejlődés indult meg a városban. Ennek a fejlődésnek megkoronázása volt az az eseménysorozat, amiről ez a bizonyos könyv szólt.

Érdekes volt már a kötet borítója is, hiszen a címlap bal felső sarkában aranszínű dombornyomással egy lovas alakja volt látható, körben egy latin nyelvű felirattal. A könyv pedig Székesfehérvár 1938-as ünnepi évének eseményeit foglalta össze, szerzője Szarka Géza és Láng István volt. Aki ezt a könyvet fellapozza, azt is megtudhatja, hogy van egy ünnepünk, amely szorosan kötődik városunkhoz. Sőt, többszörös kötelékkel. Hiszen akire az ünnepen emlékezünk, nem más, mint első királyunk, Szent István, aki a város falai között vezette országát. És maga az ünnep: ugyanis Székesfehérváron hozták meg a törvényt, amely elrendelte, hogy augusztus 20-án rá emlékezzenek a magyarok. A törvényt az 1938. augusztus 18-i székesfehérvári országgyűlésen hozták meg a honatyák, mégpedig az akkor átalakított Városháza udvarán. Erre a nevezetes eseményre és természetesen Szent István halálának 975. évfordulójára kívánt emlékezni Székesfehérvár önkormányzata, amikor meghirdette a 2013-as ünnepi évet, az 1938-as országgyűlés 75. évfordulója tiszteletére.

Az 1938-as székesfehérvári országgyűlés előzményei két évvel korábbra, 1936. augusztus 20-ra nyúlnak vissza, hiszen országgyűlést nem lehetett csak úgy, jogi előkészítés nélkül összehívni, ezért Horthy Miklós kormányzó kéziratot intézett Gömbös Gyula akkori miniszterelnökhöz, amelyben többek között ezt írta:

„Ezeréves történelmünknek a honfoglalás mellett legkimagaslóbb mozzanata Szent István király államalapító munkássága. (...) Hatalmas egyénisége és a nemzet történeti életében betöltött sorsdöntő szerepe kötelességünké teszi halála kilencszázadik évfordulójának mélyleges tiszteletünkhöz és el nem múló hálánkhöz mindenben méltó megünneplését. (...) Különösképpen felhívom, gondoskodjék, hogy (...) az országgyűlés két házának 1938. évi augusztus hó 21. napján Székesfehérvárra, mint a Szent István alapította törvényt napok székhelyére Szent István király emlékének megőrkötése céljából leendő összehívása iránt a törvényes előkészítő lépéseket tegye.”

A nagy nap végül augusztus 18. lett, amelynek reggelén a korabeli tudósítás szerint viaszalhatatlanul esett az eső, vastag felhők takarták a Napot, s úgy tűnt, nem lehet megtartani az országgyűlést a Városháza udvarán, amit erre az alkalomra különös díszbe öltöztettek. Ám a délután öt órára meghirdetett országgyűlés kezdetére az időjárás megenyhült, a nap is kisütött, így az eredetileg tervezett helyszínen tarthatták meg az ülést, amelyen, természetesen részt vett a kormányzó, Horthy Miklós is.

„Öt óra előtt 5 perccel 101 ágyúlovás jelzi, hogy a kormányzó gépkocsija áthajtott a város határán. Pontosan 5 órakor gördül a kormányzó autója a püspöki palota elé. A kormányzó né lillamintás fehérselyem magyar díszruhában, gyermekei és bárcziházi Bárczy István miniszterelnökségi államtitkár társaságában egyenesen a Városháza udvarára megy, ahol lelkes éljenzés köszönti az ország első asszonyát. A Városház-téren felhangzik a Himnusz és a legfelsőbb hadúr teljes tengernagyi díszben ellép a díszszázad arcvonala előtt. (...) A kormányzó elfoglalja helyét, a Budai dalárda elénekli a Himnuszt, majd báró Radvánszky Albert a felsőház elnöke megnyitja az országgyűlést.”

Ahol az alelnök beszéde után Imrédy Béla miniszterelnök ismertette a törvényjavaslatot, amely hosszasan méltatja államalapító királyunk, Szent István érdemeit, és megfogalmazza a konkrét törvényt is.

„Az országgyűlés Szent István király dicső emlékét a magyar nemzet örök hálójának és mélyleges hódolatának bizonyágául törvénybe iktatja. Az országgyűlés augusztus hó 20. napját Szent István király emlékeztére nemzeti ünnepnek nyilvánítja.”

A javaslat előterjesztése után Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás emlékezett meg első királyunkról, majd Hóman Bálint, Székesfehérvár országgyűlési képviselője, Tomcsány Móric felsőházi tag, valamint Tildy Zoltán, a képviselőház szónoka mondott beszédet. Ezután következett a határozathozatal. Az együttes ülés résztvevői a törvényjavaslatot „általánosságban és részleteiben egyhangú helyesléssel” elfogadták.

„Most ünnepélyes pillanat következett. Kornis Gyula elnök felállt helyéről és a következőket mondta: - Az 1938. évi XXIV. Törvénycikk 2.§-a értelmében elnöktársammal egyetértésben felkérem a miniszterelnök urat, hogy az Országgyűlés által letárgyalt és elfogadott törvényjavaslatot további

alkotmányos eljárás céljából a Kormányzó Úr Őfőméltósága elé terjeszteni méltóztassék. Brandt Vilmos képviselőházi jegyző lezietelt az emelvényről és a törvényt átnyújtotta Imrédy Béla miniszterelnöknek, aki a kormányzó díszhelye elé lépett, s meghajolva átnyújtotta a törvényt a Kormányzónak. (...) Negyedhetet ütött a székesegyház órája, amikor a kormányzó határozott vonásokkal aláírta a törvényt. (...) Az emelkedett hangulatú országgyűlés végén Kornis Gyula elnök hálás köszönetet mondott a kormányzónak, hogy az ünnepélyes ülésen megjelent. A törvényhozók és a közönség felállva helyükről háromszoros éljennel ünnepelték a kormányzót.”

Így született tehát a „Lex Fehérvárensis”, vagy „Lex Albensis”, amely, a korabeli szerző szerint „nem országot formáló törvény ugyan, de a magyar lélek kifejezése: az örök hódolaté a nemzetalapító szent király előtt. Székesfehérvár büszke arra, hogy falai között, a hajdani királyi palota helyének szomszédságában lett országosan kötelező törvényt a Szent István-kultusz, amely eddig csak kegyeletes szokáson alapult.”

Csitáry-Hock Tamás

AZ ALBA CIVIL MÉDIA SZOCIÁLIS SZÖVETKEZET A NON PROFIT SZERVEZETEK PARTNERE

ALBA CIVIL MÉDIA

Szociális Szövetkezet

Kedvezményesen vállaljuk adásminőségű rádiós spotok, televíziós referencialemezek, PR cikkek, honlapok, hirdetések, kiadványok, arculatok, kiállítási standok, roll up-ok elkészítését és kivitelezését.

Országgyűlés Székesfehérváron?

folytatás az 1. oldalról

hogy messze van még 2013, de az utóbbi hónapokban nagyon felgyorsultak az események, és egyre többen jelentkeznek ötletekkel, ami persze problémát is jelent, hiszen a naptár így nagyon nehezen tud véglegessé válni, ugyanakkor ez éppen az alapját és az értelmét igazolja vissza az emlékévknek. Ez nem csak a történelmi múltunkra való méltó emlékezés miatt, hanem a ma közösségének formálása céljából is született. Lehet, hogy a világ sok dolgában különbözőképpen gondolkodunk, de legyen olyan dolog, például a Fehérvár iránti érzelmi viszonyulásunk, a város történelme iránti büszkeségünk, szeretetünk, amiben viszont egyetértünk mi, fehérváriak. És hogyha ebben egyetértünk, akkor lehet, hogy sok más kérdésben, mondjuk városfejlesztési ügyekben is könnyebb lesz előrébb lépni, mert nem a veszekedés lesz az úr, hanem az összefogás iránti készség. Ebben szerintem a 2013-as emlékévk már az előkészítésben is sikeres, sok közösség jelentkezett már programokkal, eseményekkel, javaslatokkal. Ha 2013 végén egy ilyen interjúban megkérdezik, hogy mit tartok a város legfontosabb eredményének 2013-ban, akkor biztos, hogy nem a Fő utca rekonstrukcióját, a több zöldfelületet vagy a színes programokat említem, hanem abban látom a sikert, hogy tudunk előrelépni, növelni a közösségi erőt. S ha ez így lesz, akkor már elérte a célját az emlékévk.

- Kicsit megelőzőt a válasszal, hiszen erre is kíváncsi voltam, de azért hátha van még valami, amire büszke lenne egy év múlva.

- Részben ehhez kapcsolódva, ha a fehérvári fiatalok többet tudnának Fehérvárról. Sőt, nem csak 2013 fiataljaira gondolok, hanem arra is, ha képesek lennének megteremteni annak szervezett módját, hogy miként tud évről évre

az adott generáció büszke fehérvárvá válni. Ehhez nekünk, felnőtteknek van teendőnk, ez a mi felelősségünk. Elmondani nekik: hogy milyen köveken lépkednek, hogy miért a nemzet történelmi fővárosa Fehérvár, hogy az első magyar város, hogy királyi város, hogy Szent István városa. A mi felelősségünk átadni ezt a tudást, ezt a lokálpatrióta büszkeséget. Ezért indítottuk a Városházán a rendhagyó történelemórákat, ezért lesz reményeink szerint

2013-tól egy történelemkönyv, amit minden fehérvári fiatal megkap. Ezért lesznek óvodai, iskolai versenyek, pályázatok, hogy elsősorban a fiatalok felé tudjuk továbbadni azokat az értékeket, amiket elődeink hagytak ránk.

- Számos program lesz, van-e köztük olyan, amit személy szerint Ön álmodott meg?

- Az én nagy álmom az, hogy egyszer legyen egy olyan hely, mondjuk Nemzeti Emlékhely formájában, ami alkalmas és méltó a nemzeti vagy egyházi szakrális ereklyék befogadására. Mert valljuk be önkritikusan, hogy ma ilyen épülettel nem rendelkezünk. De szimbolikus eseményekre van szükség ahhoz, hogy elinduljunk ezen az úton. Én a Szent Jobb körmenetet tartom ilyennek. Azt gondolom, hogy a Szent Jobb augusztus 14-i székesfehérvári látogatása ebben egy nagyon fontos első lépés. Azt csak Fehérvár mondhatja ki, hogy úgy gondoljuk, bizonyos történelmi jog folytán legalább időszakosan ez a város meg kell kapja az esélyt és a lehetőséget, hogy a Szent Jobb vagy a Szent Korona Székesfehérvárra látogasson. Ezt senki más nem fogja kimondani helyettünk, sem az ehhez szükséges csatákat megvívni, ezt csak mi, fehérváriak vívhatjuk meg, részben a múltunk iránti elkötelezettségből, részben a jövő építése végett. Ezért ha egyet kell kiemelnem, az a Szent Jobb körmenet. Ha még egyet választhatok, akkor az a január 4-i indító díszközgyűlés, amit kivetítünk a Városház téren, valamint ha az időjárás is engedi, akkor mintegy négyszáz gyermek és fiatal fog Szent István intelmeiből a Nemzeti Emlékhelyen részleteket elmondani.

- Nem először vetődik fel a kérdés, hogy lesz-e vajon ismét országgyűlés jövőre Fehérváron. Lehet-e már biztosat tudni erről?

- Emlékezés biztosan lesz. Augusztusban emlékezünk a 75 évvel korábbi országgyűlésre, ez része a programoknak. Hogy ez végül emlékezés vagy országgyűlés lesz-e, az majd a következő hónapokban dől el, ennek jogi vonatkozásai is vannak, ahogy 75 évvel ezelőtt is voltak. Törvényt kellett alkotni arról, hogy Fehérváron országgyűlést lehessen tartani, ahol azután törvényt alkottak arról, hogy a Szent Istváni emléknap ünnep legyen. Erre most is szükség van, remélem, hogy miként Fehérváron egységes az emlékévk megítélése a közgyűlésen belül, így lesz ez a parlamenti frakciók körében is.

- Az 1938-as ünnepségek közül melyik eseményen vett volna részt legszívesebben?

- Ez nehéz kérdés, mert valóban nagyon sok minden történt a város életében akkor, amit ma természetesnek veszünk, de akkor nem volt az. Itt ülünk most a Városházán, ami így, ebben a formában 1938-ra készült el. Ha kinézek az ablakomon, az Országhalmát látom, ami szintén összefügg ezzel az időszakokkal. Ha az eseményeket nézem, minden olyan rendezvényen szívesen részt vettem volna, ami azt hangsúlyozta, hogy ez a város igenis a nemzet történelmi fővárosa. És ezt akkor nem csak a fehérváriak gondolták így. Nem véletlen, hogy az ország nagyjai is itt jártak Fehérváron, erről nagyon szép alkotások láthatók, a Városházán például Aba-Novák Vilmos freskója. Nem túlzott fehérvári lokálpatriotizmus azt mondani, hogy ez a nemzet történelmi fővárosa, hanem ez történelmi tény. És ezt a fajta tiszteletet mi igenis elvárhatjuk minden magyar embertől Fehérvár irányába, persze, csak akkor, ha mi fehérváriak ezzel a büszkeséggel élünk, és ápoljuk is a hagyományokat.

Cs.-H. T.

Bemutatni Szent Istvánt

folytatás az 1. oldalról

magyarságával közösen tudott volna megélni. Ezt a szocialista évtizedek lehetetlenné tették. A mai felnőttek keveset tudnak Szent Istvánról, sokan negatív személyiségnek gondolják, és nem azt mondják, hogy a magyarság megmentője volt. Ez tehát az egyik legfontosabb dolgunk, hogy ezt tanítsuk, beszéljünk róla a gyermekeknek és persze, a társadalom minél szélesebb rétegének.

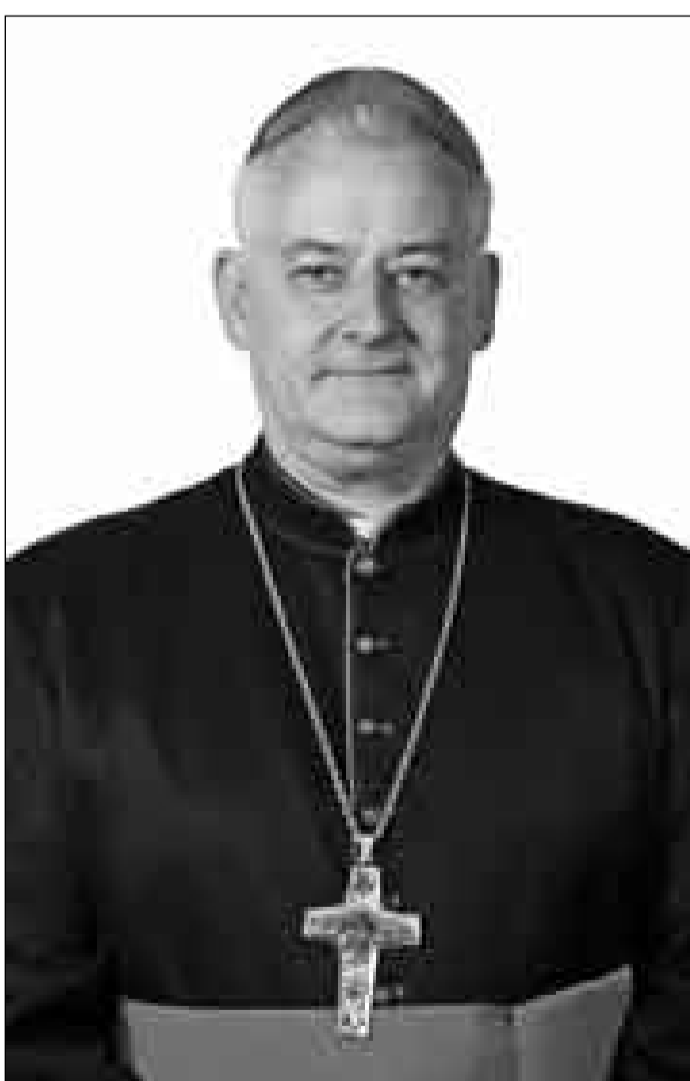
- A 2013-as Szent István Emlékvk kapcsán az egyházmegye és az önkormányzat munkálkodik-e együtt ezen?

- Igen. Én nagyon örülök annak, hogy Székesfehérváron hagyományosan jó kapcsolat van az önkormányzat és az egyház között. Most a szokásosnál mélyebb és hatékonyabb együttműködésről van szó, ahol tudunk együtt gondolkodni, s próbáljuk az eseménysorozatokat úgy összeállítani, hogy azok erősítsék egymást. Nem egymás ellen, és nem egymás mellett akarunk ünnepelni, hanem olyan módon szeretnénk megélni az eseményeket, hogy a különböző rendezvények egymásra épüljenek, tovább erősítve egyik a másikat. Remélem az az együttműködés, amelyben részt veszünk, gyümölcsöző lesz mindannyiunk számára.

- Mit tart legfontosabbnak a következő évben?

- Nagyon fontosnak tartom, hogy próbáljuk Szent István igaz képét, egyre igazabb képét bemutatni a társadalomnak. Tehát próbáljuk lehántani róla az összes olyan ráakódott elgondolást, romantikus álmot vagy tudatlanságot, ami évszázadok alatt keletkezett. Nagyon fontos persze, hogy azt is megmutassuk, miként szól mindez a mai embernek.

Mert ha csak emlékezünk, akkor ugyan gazdagodik az ember, de nem változik az élete. Fontosnak érzem, hogy tudjon szembesülni múltjával, felismerje történelmi gyökereit, s ennek tudatában keresse meg a választ a mai kor kihívásaira, problémáira, és a maga választát is így próbálja megfogalmazni. Nagyon fontos kérdés, hogy mit tudunk kezdeni itt Székesfehérvárott Szent István hagyatékával, amit nekünk kell őrizni, de amely az egész országé és minden magyaré a világon. Ez a prépostsági templom romja, illetve azoknak a köveknek a sorsa, amik most nem a legmegfelelőbb és legbiztonságosabb helyen vannak őrizve. Remélem, hogy sikerül előrébb jutni abban a törekvésben, hogy legyen egy méltó múzeum, ami ezeket a köveket megőrzi, és remélem, hogy sikerül megtalálnunk annak a módját, hogy ezt a templomromot megfelelő módon tudjuk bemutatni az embereknek. Méltóvá kellene tennünk ezt a területet, hiszen itt nyugszanak királyaink, az osszárumban ott vannak történelmünk meghatározó személyiségeinek csontjai. Remélem, hogy sikerül a jövő esztendőben egy lépést tennünk abba

az irányba, hogy legalább az elképzeléseink körvonalazódjanak erről a romról, amely a magyar államiság egyik legfontosabb emléke, hiszen itt ajánlotta fel Szent István Máriának az országot, királyokat koronáztak és temettek el itt.

- Önnek mit jelent a 2013-as esztendő?

- Számomra Szent István nagyon fontos. Mindig is az volt, mert a családban az ő tisztelete, a kezdetek, a gyökerek tudatosítása mindig jelen volt. Amikor székesfehérvári püspök lettem, egyre inkább éreztem annak az erejét, amit ez a hely magában hordoz. Egy nagyon mély lelki élményt jelentett. Az évforduló kapcsán Szent István nekem úgy jelenik meg, mint egy vonatkozási pont. Ő egy nagyon nehéz helyzetben megtalálta azt az utat, amin járva, amin vezetve a nemzetet, meg tudta menteni a magyart a pusztulástól. Biztos vagyok benne, hogy ha más utat választ, a magyarság felmorzsolódott volna. Úgy tekintek rá, mint aki teljes ember, igazi férfi volt, olyan értelemben, hogy tudta vállalni a maga sorsát, viselni annak keresztjét, és erejét megfeszítve tudott küzdeni azért, hogy feladatát a lehető legjobban tudja teljesíteni. Fontos, hogy benne láthatunk egy igazi, kiteljesedett férfiembert, aki megélte az életét. Nem roppant össze, hanem öregén, betegségben is megtalálta azt az utat, ami a jövőbe mutatott, ha máshogy nem is - mert emberileg nem volt más út -, de volt út az ég felé, és így ajánlotta fel a koronát Máriának. Jó dolog nekem, és kihívás, küldetés, hogy Szent Istvánt és a magyar szent családot úgy próbáljam közel hozni a ma emberéhez, hogy találjon az ő életükben olyan példaképet, ami bátorít, erősít, felemel, amely utat mutat, hogy mi is hasonló módon merjük megtalálni a magunk útját, azt járjuk, legyen erőnk a saját életünkhöz, és mindig reménnyel tudjunk a jövőbe nézni. Örülök annak, hogy a 2013-as esztendőnek az egyházmegye és azon keresztül én magam is a részese lehetek.

Cs.-H. T.

Szegedi Kovács György estje az evangélikusoknál

A Székesfehérvári Evangélikus Gyülekezeti Házban működik a Molnár Gyula Irodalmi Emlékkör, névadójának szellemi örökségét ápolva. Rendszeresen tartanak összejöveteleket, felolvasó esteket. Ezek sorában került sor nemrég arra a programra, amelyen a Sárszentmihályon élő költő, Szegedi Kovács György mutatkozott be.

A hely szellemének megfelelően előbb Szilvási-Csizmadia Andrea adventista lelkész mondott rövid áhítatot. Nem véletlenül, hiszen a költő legutóbbi verseskötetét, a Vezércselt az Advent Kiadó gondozta.

Ahogy az előszóban Szigeti Jenő írja: „Szegedi Kovács György versei tiszták. Felesleges frázisoktól mentesen beszél a lélek és a lét nagy kérdéseiről, mindig világosan és elgondolkodtatón. Mert egyet tud: mindnyájunk-

nak egyszer, talán ma, el kell döntenie: Krisztus keresztjének jobb vagy a baloldalán akarunk megfeszíttetni.”

Ebből is látszik, hogy ez a költői világ az istenes versek birodalmába tartozik. Bár ez nem egészen pontos kifejezés, hiszen elsősorban nem hitbuzgalmi, vallásos költeményekről van szó, hanem olyan, gyakran metafizikus alkotásokról, amelyek szerzője valóban a lét és a transzcendens világ alapkérdéseit érinti. Pilinszky Jánosra emlékeztető, rendkívül tömör nyelven, leggyakrabban szabad formában.

Ezen az esten is erről vallott Szegedi Kovács György. Meg arról, hogy sokat köszönhet Bajor Nagy Ernőnek, vagy a költők közül például Nagy Gáspárnak. Hasonlóképpen pedagógus szüleinek, akiktől a kulturális élményt kaphatta. És vallott hitéről, a krisztusi küldetés

fontosságáról. (Egyébként ő, maga is tanult az adventista teológián.) Ahogy Feleszmélésem című verse szól:

„Verseimből épült, seolba átívelő hidam
aláaknázza az Úristen.

A robbanásra már nem emlékszem.
Feleszmélésem első pillanatában

az ember számára elviselhetetlen
fényből léptél elő,
és akkor tudtam: még tart a kegyelmi
idő.”

Igen, ebben a kegyelmi időben és állapotban születnek meg Szegedi Kovács György versei is.

Bakonyi István

Szegedi Kovács György

Advent

Függőnyt le!
Meglett
az utolsó bárány is.

Szegedi Kovács György

Szilánk

Talán a testünkbe fúródott
méz-illatú jövő: a remény
óriás faszilánkjá,
az a lüktető titok,
amikor már nagyon éget,
ahol közös sebünkben elfér
a zsúfolt Mennysors is.

Szegedi Kovács György

Belső szobám

Milyen porosak a polcok,
s Nyitott Könyvem
fejfel leborítva a parkettán,
még foglyul ejtett
gyűszűnyi hitem
vigyázza;
tán éledezne
bennem a vágy,
hogy hallgassam
szerelmes suttogásod,
s ajkmról csupán
egy aprócska “igen”
egészen szállna fel,
hogy belső szobám
újra betölthesse
a tömjén
illata.

Szegedi Kovács György

Egy kő mégis

Sok mindent nem tudhatunk
a mi gyalázatunkról,
kicsináltatásunkról;
Szellemi hatalmasság gyúrt széjjel minket
a saját képére hasonlatosságára.
Végtelen fekete gombolyag,
démoni végtermék lettünk.
Egy kő mégis továbbbizzik valahol legbelül,
s a hazatérés is olyan egyszerűnek tűnik,
a hízott tulkok sült illata,
a ház előtt álló szikár alak,
s borostyán-szerelme,
mely föl-kúszik a bokától a tarkóig,
hogy aztán az égjen, ropogjon.
Majd lefeszlik korom, pernye,
és feltetszék
az arany.

Heiter Tamás
Monochrome

A szél, mint egy némafilm most elsuhan.
Egy csomó szereplő még ott marad veled.
Nem mennek haza, de amikor áramtalanítod a rendszert
Visszavonulnak a némaságba és fényük is eltűnik
Megszoktad őket, kisvártatva hiányozni kezdenek.
Ismered rigolyáikat.
Az ablakon túl
Igen és nem növények fejlődnek reggelig.
Megtorpannak, ha rájuk talál a nappal,
Mint egy elejtett hajcsat úgy lapulnak,
De minden éjjel közelebb jönnek,
Végül már menekülnék.
Az égen vadliba csapat pulzál
A levegő láthatatlan tenyerén.
A ház parányi zuzmók körme alá szorul,
Végül árnyékok üledéke rakódik
Egymás fölé.
A pázsit és a kis bokor már nincs sehol.
„Rejtőzködnöm nem lehet”
s ami vagyok az
Fagyott fiolánál is törékenyebb.

Október

Az október az ős nyersfordítása,
A tél zsengei között szőlősorok.
Bogarak dermedt emigrációja,
Fakéreg alatti rezervátumok.
Amikor mi vagyunk az a vers,
– Mondod –,
De távozunk mi is onnét,
Ahol eddig laktunk.
A kocsi tetején az eső daktilust kopog,
Egy hosszú és két rövid cseppet hallunk.
A rádiót másik állomásra hajtod
Elektromos szmog bújik elő a háttérzajból.
Átázott időjárásban, műanyag katonák
Lábacska nőnek ki a nedves bakancsokból.
Viasz-sima szél fogja a tó kezét,
S a hidegbe együtt kelnek át.
A borzongás, a horizontig láthatóan,
Megrázza lassan magát.
A hideg túlpartján a tó is sötét.
Verlábak szaladnak át rajta,
Mikor a víz becsukja fázós szemét.

Emberi arcokat adnak a történelemnek

Március végéig látogatható az Emlékmen-tés másképp, közösen című székesfehérvári fotótörténelmi kiállítás a Városi Képtárban. Az intézmény az elmúlt hónapokban számos fotót gyűjtött össze, amelyeken Székesfehérvár család- és várostörténete elevenedik meg a fotózás kezdetétől 1945-ig. A kiállítás azonban más érdekességgel is szolgál: ugyanis az egykori fotóműtermek és fotográfusok munkáit is megmutatja.

Mint Szűcs Erzsébet igazgató elmondta, Székesfehérváron az utóbbi években megszakadt a fotográfiai gyűjtés és feldolgozás, hiányoznak a múzeumi gyűjteményből az emberi arcok. Ezeket szeretnék volna megkeresni a családi fotógyűjteményekben, ezért hirdették meg a fotók gyűjtését. Az 1945-ig terjedő időszakból begyűjtött képeket egyrészt a Városi Képtár Deák Gyűjteményben láthatják az érdeklődők március 31-ig, de készül egy honlap, ahol majd a folyamatosan

érkező fotókat és történeteket is közzéteszik. A kiállítás másik célja az is, hogy bemutassák azokat a műhelyeket, fotográfusokat, akik a fehérvári fotózás kezdetétől 1945-ig megörökítették a várost, annak lakóit és eseményeit. A kiállítást kísérő rendezvényeként december 16-án és 23-án, vasárnap 15 órától adventi hangversennyel várja a képtár a látogatókat, melyen a kiállításban szereplő családok tagjai, illetve meghívott vendégeik lépnek fel.

Megnyílt a Kaptár Ifjúsági és Prevenációs Iroda

Több hónapos előkészítés után november közepén átadták a Fehérvári Civil Központban működő Kaptár Ifjúsági és Prevenációs Irodát. A helyiség avatására a „Pont Neked – ifjúsági és kábítószer prevenációs szolgáltatások fejlesztése Székesfehérváron” című projekt keretében kerülhetett sor. Az iroda számos tanácsadó szolgáltatással várja a fiatalokat a hét minden napján, és működik az úgynevezett mobil iroda is.

A Kaptár Ifjúsági és Prevenációs Iroda egy olyan felújított, komfortos közösségi teret biztosít, ahol az élet minden területére kiterjedő tanácsadással és számos egyéb szolgáltatással állnak a fiatalok rendelkezésére a hét minden napján 10 és 18 óra között. Az érdeklődők részt vehetnek alkohol és dropprevenációs, pályaválasztási, párkapcsolati tanácsadáson, információkat kaphatnak a nemzetközi és hazai önkéntesség témakörében, és különféle magazinokat olvashatnak. Nem marad el a hagyományos segítségnyújtás sem, lehet internetezni, nyomtatni, faxolni és telefonálni. Egy gépkocsi segítségével

működtetik azt a mobil irodát, amely a lakótelepi közösségekben támogatja az ifjúságsegítők munkáját. Az információszolgáltatást három főállású munkatárs és négy önkéntes látja el, a tanácsadók igény szerint online is elérhetőek emailen vagy chaten. A célcsoport elsősorban a 12-30 év közötti korosztály, de szívesen segítenek bárkinek.

„2010 őszén merült fel annak ötlete, hogy a civil szervezeteknek adjuk át a Technika Házát. Bebizonyosodott, hogy az épület alkalmas erre a célra, hiszen ma már számos fontos funkció működik itt, és professzionális feladatellátás folyik.” – hangsúlyozta köszöntőjében Székesfehérvár polgármestere. Dr. Cser-Palkovics András szavai szerint a Kaptár Ifjúsági és Prevenációs Iroda egy olyan közösségi pont, amely nemcsak a fiatalokat szolgálja, hanem rajta keresztül az önkormányzat is megismerheti az őket foglalkoztató problémákat és tevékenyen részt vehet ezek orvoslásában. A polgármester arra biztatta az ifjúságot, hogy minél szélesebb körben vegyék igénybe az iroda szolgáltatásait!

„A fiataloknak nem egyszerű alkalmazkod-

niuk a 21. század kihívásaihoz, éppen ezért örvendetes, hogy alakulnak olyan pontok, helyiségek, ahol támogatják, segítik őket.” – emelte ki az iroda avatása kapcsán Dr. Mihalovics Péter, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium kabinetfőnöke. Elmondta: az egyik legfontosabb feladat a droggézés kezelése, hiszen kábítószeres problémákkal szinte mindenki találkozik valamilyen formában az élete során. Szavai szerint lényeges, hogy meghallgassák a fiatalokat, alternatívákat, gyakorlati tanácsokat adjanak számukra, és lehetőséget biztosítsanak a hiteles

személyekkel való találkozásra. Dr. Mihalovics Péter úgy látja, hogy Székesfehérvár jó úton jár, hiszen felismerte, hogy a város sikerének egyik kulcsa a fiatalokkal való törődés.

Domokos Tamás, a SZITI Szociális Egyesület elnöke hangsúlyozta: legfontosabb feladat, hogy segítsék a fiatalok felnőtté válásának folyamatát. Ennek érdekében összekapcsolják a prevenciót és egyéb szolgáltatásokat, és szeretnék elérni, a székesfehérvári fiatalok a városban maradjanak vagy ide térjenek vissza, hiszen rajtuk áll a megyeszékhely sikeres jövője.

Vásár a múzeumban

Háztáji Vásárnapok néven indított programorozat advent első hétvégéjén a MOST Cselekvők Egyesülete, a Fejér Megyei Önkormányzat, a Natúrhaló.hu Kft., a Szent István Király Múzeum, valamint a Terembura Egyesület. A rendezvénynek a Megyeház utcában lévő Museum kávézó udvara ad otthont. A szervezők célja az volt, hogy házi készítésű élelmiszereket és kézműves termékeket kínáljanak a vásárlóknak.

Törtelti Zoltán, a kezdeményező MOST Cselekvők Egyesületének elnöke elmondta, hogy civil szervezetként minél szélesebb körben, minél több szervezet, intézmény bevonásával kíván-

ják megvalósítani rendezvényeiket, társadalmi együttműködés keretében. A most megvalósított együttműködést hosszú távon szeretnék fenntartani, és programjaikat a farsang, a húsvét és a szüret időszakában is folytatni kívánják.

A Fejér Megyei Önkormányzat hagyományosan megszervezi a Fejér Termék vásárt, a Megyekorzó, a helyi, saját készítésű termékeket népszerűsítő vásárt. Törő Gábor, a közgyűlés elnöke elmondta, hogy örömmel vették a civil szervezet megkeresését, hiszen a Háztáji Vásárnapokon egy újabb megjelenési lehetőséget tudnak biztosítani a megye termelőinek és kézműveseinek. Bár az önkormányzat decemberben is szervez karácsonyi vásár keretében

Megyekorzó, mégis igyekezett minden lehetőséget megragadni a Fejér Termék Program népszerűsítésére, ezért a Háztáji Vásárnapok rendezéséhez ingyenesen biztosít 20 standot.

Rapali Zsolt, a Natúrhaló.hu Kft. vezetője a programokról és a technikai részletekről szólva elmondta, hogy az adventi időszakot lefedő Háztáji Vásárnapok december 1-jétől december 23-ig tart nyitva, csütörtök-pénteken 14 és 21, szombaton 9 és 21, vasárnap pedig 10 és 21 óra között várja az érdeklődőket. A rendezvényen egész nap helyi termék bemutatók, kézműves vásár, múzeumi gyermek- és felnőtt kulturális, művészeti programok szórakoztatják a látogatókat. A szervezők meglepetésekkel is készül-

nek. Vasárnaponként a Jamservice főzőiskola séfjei lesznek a vendégek, és a gyerekekkel helyi termékekből közösen sütnék-főznek majd a helyszínen. A Terembura Egyesület kézműves foglalkozásokat tart, de lesz bohóc is, akivel karácsonyi motívumú lufikat lehet majd hajtogatni. A jó hangulatról egy verklis zenész és a Szabadszínház tagjai gólyalabas bemutatóval gondoskodnak.

A Fejér Megyei Múzeumok Igazgatósága a helyszín biztosításával támogatja a rendezvényt. Mint Demeter Zsófia igazgató elmondta, a múzeum fontosnak tartja a hasonló jellegű rendezvényeket, ezért támogatja lehetőségeihez mérten a kezdeményezést.

Sikeresen komposztálnak

Nagy sikerekről számolt be az a 300 család, amely részt vesz az öt Fejér megyei településre kiterjedő komposztálási akcióban. Az Agóra Vidékfejlesztési Alapítvány által január 1-jén elindított projektben Szabadbattyán, Kőszárhegy, Csór, Úrhida és Székesfehérvár vesz részt.

A Környezet és Energia Operatív Program támogatásával megvalósított „Szervesen egyszerű az élet!” KEOP-6.2.0/A/09-11 elnevezésű projekt révén a családok lehetőséget kaptak arra, hogy megismerkedjenek a komposztálás feltételeivel, majd az elméleti oktatás után a gyakorlatban is kipróbálhassák tudásukat.

A program olyan helyszíneken valósul meg, ahol a komposztálási hulladékot nem szállítják el közszolgáltatás keretében, ami problémát jelent a családoknak, mert a tavaszi, nyári időszakban nem tudnak mit kezdeni a zöld hulla-

dékkal, eszközök és szakértelem hiányában nem tudják hasznosítani. Jelenleg egyetlen megoldást alkalmaznak, elégetik a hulladékot. Ez több településen okoz környezetkárosító hatást. Számukra minden tekintetben előrelépés a helyes komposztálás bevezetése.

A projekt során 600 darab jó minőségű, tartós, műanyag komposztládát osztottak ki, családanként 2-2 darabot, valamint térségenként egy aprítóláda áll rendelkezésre. A résztvevőknek csoportfoglalkozáson mutatták be az elméleti ismereteket, utána próbálhatták ki a gyakorlatban. A családokat úgy választották ki, hogy lehetőleg egymás közelében éljenek, hogy segítséget nyújthassanak egymásnak. A komposztálási program december 31-ig tart, de az Alapítvány köteles azt még öt évig fenntartani, ami nem lehet kétséges, miután pozitív tapasztalatokról számoltak be a családok a komposztálás kapcsán.

Megnyitott a Fejér Megyei Civil Információs Centrum

A Fehérvári Civil Központban megnyílt Civil Információs Centrum célja a megyében működő civil szervezetek és a települési, kisebbségi önkormányzatok, valamint a vállalkozók együttműködésének segítése információs és tanácsadó szolgáltatásokkal, konferenciák, workshopok, képzések szervezésével, jó gyakorlatok bemutatásával. A partnerség kialakítása érdekében a centrum fontos feladata az önkéntesség népszerűsítése és az önkéntes programok segítése is.

A Fejér Megyei Civil Információs Centrum egy országos hálózat tagjaként működik, a civil szervezeteknek, önkormányzati intézményeknek, vállalkozásoknak és állami intézményeknek térítésmentesen szolgáltató független információs és tanácsadó iroda, melynek legfőbb célja a szektorok közötti együttműködés és a valódi partnerségek építése, fejlesztése.

A Civil Információs Centrumban elérhető az önkormányzati civil referensek adatbázisa, az önkénteseket fogadó szervezetek listája, az egyesületek és alapítványok adattára, valamint hozzáférhető a legfrissebb nonprofit kutatási eredmények és szakmai kiadványok is.

A Fejér megyei Civil Információs Centrum munkáját számos szervezet és intézmény is segíti a megyében, többek közt együttműködési megállapodás alapján támogatja a munkát a Fejér Megyei Önkormányzat, Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata, Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata, a Civil Centrum Alapítvány, a Civil Margareta Közhasznú Egyesület, a Fejér Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, a Más Foggyatékos Gyermekért Alapítvány, a Sziti Szociális Egyesület és a Fejér Megyei Roma Reintegrációs Egyesület is.

A Fejér Megyei Civil Információs Centrum megtalálható a Fehérvári Civil Központban a következő címen: 8000 Székesfehérvár, Rákóczi u. 25. Telefon: (22) 504-202, vagy az interneten a facebook.com/fejercic, illetve a www.fejercic.hu vagy a cic@echomail.hu címen.

Fejér Megyei
Civil Információs Centrum
a PARTNERSÉG fejlesztéséért

Mindennapi híreink

Hagyományteremtő szándékkal szervezték meg november 24-én Székesfehérváron az I. Egyházzenei Kórustalálkozót a Szent Imre templomban. Az eseményre 15 kórus jelentkezett az egyházmegye területéről, és végül több mint 250 énekes érkezett a kórustalálkozóra. A délelőtti bemutatkozó előadások után szakmai zsűri minősítette a kórusokat, amelyek közül a házigazda Vox Mirabilis Kamarakórus ARS MAGNA minősítésben részesült, amire még nem volt példa a székesfehérvári kórusok történetében. A nap befejezéséért Spányi Antal megyés püspök celebrált szentmisét, amelyen együtt énekeltek a kórusok.

Központ az „Út a jövőbe” című pályaválasztási és pályorientációs programjához, amit december 1-jén indítottak el. Az állami gondozásban élő fiataloknak kidolgozott programban lesznek elméleti foglalkozások, ahol a szakemberek megpróbálnak javítani a hátrányos helyzetű fiatalok kommunikációs és konfliktuskezelő készségein, valamint igyekeznek a motiváltságukat erősíteni, ugyanakkor a fiatalok a gyakorlatban is megismerhetnek néhány szakmát. Az ALCOA Alapítvány támogatásával indított program december 1-től június 30-ig tart, majd a fiatalok egy egyhetes nyári táborozáson vesznek részt, ahol kiértékelik a szerzett tapasztalatokat.

mondta, hogy a találkozók felvetődő tapasztalatokat, jó gyakorlatokat mindenki igyekszik beépíteni saját rendszerébe, hiszen csak így van értelme a tanácskozásoknak.

A Városházán mutatták be azt az internetes oldalt, amit a 2013-as Szent István Emlékév tiszteletére hozott létre Székesfehérvár önkormányzata. A szerkesztők arra törekedtek, hogy az oldal közvetítse azt a szellemiséget, amit az Emlékévvél kíván tolmácsolni a város. Az oldalon található híreket, programokat és videókat folyamatosan frissítik, valamint hamarosan elérhető lesz egy 1938-ban készült, kétórás vágatlan felvétel is. A képtárban a 30-as években készült városképek, a „Történelem” menüpontban pedig írásos anyagok szerepelnek Szent Istvánról és a nemzet történelmi fővárosáról. Az oldal további fejlesztése során arra is törekednek, hogy az információk a történelemtanítást, és a diákok városismereti versenyekre való felkészülését is szolgálják.

Felhívást tett közzé a székesfehérvári Szent István Király Múzeum, amivel az 1938-as ünnepi év eseményeit és az 1988-as év Szent István ünnepét megőrző fotókat kívánja gyűjteni. A családi fotóalbumokból és gyűjteményekből olyan fényképeket vár a múzeum, amelyek 1938-ból a Szent Jobb érkezését, a vitézavatást, Prohászka püspök újratemetését, a tanügyi kiállítását, a levante ünnepet és más, kisebb publicitást kapott eseményeket örökítették meg. Az 1988-as évből egyebek mellett az augusztus 20-i székesfehérvári országos ünnepség, a körmenet, az ünnepi irodalmi műsor és a Deák Gyűjtemény megnyitásának felvételeit várják jövő év március 31-ig. A legjobb fényképeket a Fekete Sas Patikamúzeumban nyíló kiállításon mutatják be.

Újabb támogatást nyert Székesfehérvár önkormányzata a már lezárult szennyvízcsatorna beruházáshoz. Az önkormányzatok, a társulások újabb lehetőséget kaptak arra, hogy támogatáshoz jussanak, mégpedig az önrész biztosításához. Így az Európai Unió Önerő Alap pályázatán a még kifizetésre váró számlák önréjéhez kért segítséget a Székesfehérvár Város és térsége Szennyvízcsatorna Hálózat Bővítési Önkormányzati Társulás. A sikeres pályázat eredményeként Székesfehérvár közel 170 millió forintot nyert a beruházáshoz. Így csökken a városra háruló önrő mértéke, hiszen a szennyvíz beruházáshoz kapcsolódó hátralévő kifizetéseket ez az összeg szinte teljesen fedezi.

Civil programokra hívták fel a figyelmet két szervezet képviselői Székesfehérváron a Civil Étlap keretében a Műhely Kávéházban. Grósz Ákos több szervezet karácsonyi összefogását mutatta be. Az Add tovább mozgalom üzenete az, hogy figyeljünk egymásra, törődjünk egymással, legyünk megértőbbek és elfogadóbbak mások felé. A Fejér Megyei Természetbarát Szövetség már egy jövő nyári programra készül. 2013-ban Velencén rendezik meg a Természetjáró Gyerekek és Diákok Országos Találkozóját. Várnak minden természetjárást kedvelő és természetjárással ismerkedő általános és középiskolás diákok, aki a versenyzés mellett meg szeretne ismerkedni a Velencei-tó, illetve környékének természeti és kultúrtörténelmi értékeivel.

Tavasszal ünnepli fennállásának tizedik évfordulóját a székesfehérvári Látássérültek Regionális Közhasznú Egyesülete, a LÁRKE. Szokó Zsolt elnök elmondta, hogy a mintegy négyszáz tagot számláló szervezet nem csak érdekképviseleti munkát végez, hanem szolgáltatásokat is nyújt, többek között a képzések, valamint a foglalkoztatás területén. Az esélyegyenlőség jegyében indították el azt az érzékenyítő programot, ami iránt nagy az érdeklődés, és amely a látássérült emberek mindennapjait mutatja be. Az elnök szerint már lehet érezni, hogy a társadalom egyre inkább figyel a sérült emberekre.

Megerősített szolgálattal, egyenruhás járőrökkel és civil ruhás nyomozókkal készült a karácsonyi előtti bevásárlási lázra a Fejér Megyei Rendőr-főkapitányság. A rendőrök felhívják a figyelmet arra, hogy ebben az időszakban a zsebtolvajlások, valamint a gépkocsi feltörések számítanak a leggyakoribb bűncselekményeknek, így azt kérik, hogy mindenki biztonságos helyen tárolja értékeit, a gépjárművekben pedig ne hagyjanak csomagokat, táskákat, értékeket látható helyen. A rendőrség ugyanakkor nem csak a bűnmegelőzésben, hanem a megnövekedett forgalom lebonyolításában is részt vesz ezekben a hetekben.

Újra látható és látogatható Székesfehérváron Aba-Novák Vilmos „Magyar-francia történelmi kapcsolatok” című pannója. A 2013-as Szent István Emlékév tiszteletére nyitják meg a nagyközönség előtt a Csók István Képtárban a monumentális alkotást. Ezzel most már a művész mindhárom székesfehérvári freskója látható, a pannó mellett a nemzeti Emlékhelyen, valamint a Városháza épületében is található egy-egy történelmi tárgyú alkotása.

Tizenöt éve működik hazánkban a Nemzeti Minőségi Klub, amely a Magyarországon Nemzeti Minőségi Díjjal elismert szervezeteket fogja össze. A klub november 28-i rendezvényének a székesfehérvári Macher Kft. adott otthont, az egyetlen olyan vállalkozás, amely kétszer is elnyerte a díjat. Macher Endréné ügyvezető el-

Tizennyolcezer dollárt nyert a Fejér Megyei Esély Gyermekevédelmi és Gyermekegítő Alapítvány és a Fejér Megyei Gyermekevédelmi

Békés, boldog karácsonyt kívánunk minden kedves olvasónknak!
A Székesfehérvár és Vidéke szerkesztősége